

SÈRIE 3**L'exercici 1 és comú a les dues opcions****Exercici 1 (5 punts)**

Tot i que la versió correcta del text pot adoptar formes distintes, donem la següent com a pauta orientativa:

“Neró va practicar la petulància, la luxúria, l'avarícia i la crueltat. Quan s'havia fet fosc entrava a les tavernes i donava voltes pels barris; solia estomacar els que tornaven de sopar i ferir-los i submergir-los en les clavegueres, fins i tot solia espoliar les botigues. Sovint en baralles d'aquesta mena va posar en perill la seva vida: fou colpejat gairebé fins a la mort per un senador, la dona del qual havia grapejat”.

El principal criteri que s'aplicarà en la valoració serà que l'estudiant hagi reflectit amb coherència i cohesió el sentit general del text i el de cada una de les frases, encara que això vagi en detriment de la “literalitat” estricta.

Si l'alumne ha palesat el sentit d'una frase, el corrector no podrà baixar punts perquè la traducció no reflecteixi literalment cadascun dels elements gramaticals.

Sense oblidar aquesta primera premissa, es valorarà molt positivament la bona interpretació d'aquelles frases o construccions que tenen una dificultat o interès especials, ja sigui morfosintàctic o estilístic, que són:

- *redeuntes a cena uerberare ac uulnerare cloacisque demergere solebat.*
- *tabernas etiam expilare.*
- *prope ad necem caesus est a senatore*
- *cuius uxorem attrectauerat.*

En aquest exercici s'avaluen els objectius terminals: 8, 9, 10, 11, 22, 23.

Exercici 2.

OPCIÓ A: 1c; 2c; 3a; 4b.

Cada encert es valorarà amb 0.25 punts. Els errors són penalitzats.

En aquest exercici s'avaluen els objectius terminals 9 i 25 referits als punts 2.3 i 2.4 dels continguts conceptuals i al punt 6 dels continguts procedimentals.

OPCIÓ B: 1a, 2b, 3c, 4c

Cada encert es valorarà amb 0.25 punts. Els errors són penalitzats.

En aquest exercici s'avalua l'objectiu terminal 9 referit al punt 3.1 dels continguts conceptuals.

Exercici 3

OPCIÓ A:

A5, B6 - B8, D1 - D3 , E4 - E7

Per obtenir 2 punts l'examinand haurà d'haver fet bé totes les correspondències. Si n'ha errat 1, obtindrà 1,5 punts; si n'ha errat 2, obtindrà 1punt; si n'ha errat 3, obtindrà 0.5 punts; si n'ha errat més de 3, no obtindrà cap punt.

Una omisió es considerarà com si fos un error.

En aquest exercici s'avalua l'objectiu terminal 19 referit al punt 5.2 dels continguts conceptuals i al punt 7 dels continguts procedimentals.

OPCIÓ B:

Aquests o qualssevol textos similars seran considerats correctes.

1. Ciceró. Polític, orador i literat romà que desenvolupà la seva activitat durant la primera meitat dels segle I aC. Fou cònsol l'any 63 en què va descobrir la conjuració de Catilina.
2. Els cavallers o *equites* formen una classe social de ciutadans enriquits gràcies a les activitats comercials, a partir de la segona meitat dels segle II aC. Tingueren un paper polític molt important durant el segle I aC.
3. Els catilinaris són els partidaris de L. Sergi Catilina, senador que va atemptar contra la república romana l'any 63 aC i fou descobert per Ciceró el qual va pronunciar contra ell uns discursos anomenats *Catilinàries*.
4. Etrúria. Regió al nord del Laci. En època monàrquica el riu Tíber feia de frontera entre Etrúria i Roma.
5. Sul.la. General romà del partit dels optimats que es va enfrontar amb Mari a l'inici del segle I aC en el que es considera la primera confrontació civil. Fou dictador de Roma.

En aquest exercici s'avaluen els objectius terminals 13 referit als punts 4.1. i 4.2 dels continguts conceptuals i el punt 7 dels continguts procedimentals.

Exercici 4 (2 punts)

Aquesta qüestió no ha de ser contestada exhaustivament, atès que l'examinand només disposa d'una hora i mitja per fer tot l'exercici. N'hi ha prou que respongui els petits indicis que se li ofereixen com a guia després de la pregunta. Es valorarà molt la correcció i l'adequació sintàctica.

El corrector valorarà negativament qualsevol resposta general que no s'adigui a la pregunta concreta, tot i que reflecteixi que l'estudiant té altres coneixements.

El corrector distribuirà els punts de la manera que s'indica a continuació, de forma que, si apareixen els conceptes en negreta o similars, atorgarà la màxima puntuació. Si l'examinand afegeix informacions complementàries que s'adiguin a l'enunciat de la pregunta, el corrector les tindrà en compte per arrodonir la qualificació.

OPCIÓ A:

L'examinand haurà fet un plànol que caldrà valorar en el seu conjunt amb un màxim de 0.5 punts (es mirarà si es reconeix la ciutat, si s'hi indiquen els accidents geogràfics, si s'hi indica el nord, etc.).

Pel que fa a la ubicació dels principals edificis (1), en el cas d'Empúries caldrà que hi figurin els assentaments grecs (**paleòpolis i neòpolis**) i la **ciutat romana** amb el **fòrum**, les **muralles**, l'**amfiteatre** i la palestra exteriors, així com el **cardo** i el **decumanus**; en el cas de Tàrraco caldrà que hi figurin el **perímetre emmurallat**, el **circ**, el **capitoli**, l'**amfiteatre**, la **via d'entrada i sortida de la ciutat**, el **fòrum provincial**.

Pel que fa a la data de fundació (0.25), en el cas d'Empúries caldrà assenyalar que és una **fundació grega dels inicis del s. VI aC** i que **els romans hi desembarcaren l'any 218 aC**. En el cas de Tàrraco caldrà dir que els romans **hi arribaren el 218 aC** i prengueren l'indret com a principal base d'operacions en la guerra contra Aníbal.

Pel que fa al desenvolupament de la ciutat (0.25) caldrà assenyalar que Tàrraco fou una **colònia** (~ 27 aC), **capital de la província** Hispània Citerior / Tarraconensis i que mantingué la seva importància fins al final de l'època romana. Pel que fa a Empúries caldrà assenyalar que l'any 197-195 aC els romans hi establiren un campament que **l'any 100 aC esdevingué ciutat** (*municipium*). En el baix imperi el recinte urbà es tornà a traslladar a la paleòpolis i s'abandonà la ciutat republicana i la neòpolis. La importància d'ambdues ciutats arribà fins a l'edat mitjana en què foren seus d'un bisbat.

En aquest exercici s'avalua l'objectiu terminal 16 referit als punts 4.2 i 4.3 dels continguts conceptuals.

OPCIÓ B:

1. Llatí arcaic: **llatí emprat des dels orígens fins a finals del s. II aC en què es copsa clarament una llengua en fase de formació**, sobretot pel que fa a la morfologia, a la sintaxi i al lèxic (Plaute, Terenci).
2. Llatí clàssic: llatí considerat com a **model del registre culte del segle I aC** (Ciceró, Livi, Virgili, etc.) que es caracteritza per la seva **claredat i elegància**.
3. Llatí post-clàssic: llengua culta usada pels autors **des de començaments del segle I dC fins a mitjan segle II**. És un llatí molt retòric i "**abarrocat**", característiques que el defineixen enfront de la claredat del llatí clàssic (Tàcit, Lucà, etc.).
4. Llatí tardà: llatí culte usat en el període que va **des d'aproximadament l'any 150 dC fins al final de la llatinitat** (s. VI-VII); el nivell literari i gramatical de la llengua **s'empobreix** cada vegada més i aquesta s'omple de **vulgarismes**.
5. Llatí medieval: **llengua apresada** i exercitada a les escoles monàstiques per **una minoria culta que l'usa com a eina de comunicació escrita**, quan el llatí deixa de ser la llengua parlada habitualment (**ss. VII-XIII**); en certa mesura és la continuació del llatí tardà (Alcuí, Tomàs d'Aquino).
6. Llatí humanístic: llatí que usaren els escriptors dels **segles XIV a XVI**, que ressuscita i **imita el llatí clàssic** del segle I aC, sobretot el de Ciceró (Erasmus, etc.).

En aquest exercici s'avalua l'objectiu terminal 2 referit als punts 1.2 i 5.1 dels continguts conceptuals.

La qualificació parcial es podrà fraccionar en quarts de punt, sempre que la qualificació final s'arrodoneixi, a l'alta o a la baixa, d'acord amb la impressió general que tingui el corrector sobre l'examen.

SÈRIE 2**L'exercici 1 és comú a les dues opcions****Exercici 1 (5 punts)**

Tot i que la versió correcta del text pot adoptar formes distintes, donem la següent com a pauta orientativa, amb els punts que corresponen a cada frase ben traduïda:

“Després que Sèneca va pronunciar aquests mots, abraça la seva esposa i li demana que moderi el seu dolor i que suporti la manca de marit. Ella, no obstant això, també reclama la mà de l'executor. Aleshores s'obren els braços amb el mateix ganivet. Sèneca, com que el seu cos envellit oferia una lenta sortida a la sang, també es talla les venes de les cames”.

El principal criteri que s'aplicarà en la valoració serà que l'estudiant hagi reflectit amb coherència i cohesió el sentit general del text i el de cada una de les frases, encara que això vagi en detriment de la “literalitat” estricta.

Si l'alumne ha palesat el sentit d'una frase, el corrector no podrà baixar punts perquè la traducció no reflecteixi literalment cadascun dels elements gramaticals.

Sense oblidar aquesta primera premissa, es valorarà molt positivament la bona interpretació d'aquelles frases o construccions que tenen una dificultat o interès especials, ja sigui morfosintàctic o estilístic, que són:

- *eam rogat ut temperaret dolorem et desiderium mariti toleraret*
- *quoniam senile corpus lenta effugia sanguini praebebat*
- *crurum quoque uenas abrumpit*

En aquest exercici s'avaluen els objectius terminals: 8, 9, 10, 11, 22, 23.

Exercici 2.**OPCIÓ A:**

1. Senile corpus **rapidus egressus** sanguini praebebat.
2. **Altum uulnus** lenta effugia sanguini praebebat.

Cada encert es valorarà amb 0.25 punts.

En aquest exercici s'avaluen els objectius terminals 8 i 9 referits als punts 2.3 i 2.6 dels continguts conceptuals i al punt 4 dels continguts procedimentals.

OPCIÓ B: 1c, 2b, 3b, 4a

Cada encert es valorarà amb 0.25 punts. Els errors es penalitzaran.

En aquest exercici s'avalua l'objectiu terminal 24 referit als punts 2.4 i 2.8 dels continguts conceptuals.

Exercici 3

OPCIÓ A:

1. *Triclinium*, per la disposició dels tres llits al voltant de la taula. (0.25)
2. *Atrium*, per la presència de l'impluvium a cel obert / de les quatre columnes / de la porta d'entrada que deixa clar que aquest és el primer àmbit de la casa. (0.25)
3. *Peristylum*, per la presència de múltiples columnes al voltant d'un pati amb vegetació a cel obert. (0.25)
4. *Lararium*, per la forma d'altar que hi apareix. (0.5)
5. *Tablinum*, perquè és l'habitació contigua a l'atri separada d'aquest per una estructura mòbil, en aquest cas de fusta. (0.75)

En aquest exercici s'avalua l'objectiu terminal 16 referit al punt 4.3 dels continguts conceptuals i al punt 8 dels continguts procedimentals.

OPCIÓ B:

- A) Tarquini, Lucrecia, Numitor.
- B) Plaute, Cató, Sul.la, Lèpid, Pompeu, P. Corneli Escipió, Horaci.
- C) Adrià, Horaci, Trajà.
- D) Ròmul Augústul, Dioclecià, Constantí.

Per obtenir 2 punts l'examinand haurà d'haver agrupat bé tots els personatges. Si n'ha errat 1, obtindrà 1,5 punts; si n'ha errat 2 o 3, obtindrà 1punt; si n'ha errat 4 o 5, obtindrà 0.5 punt; si n'ha errat més de 5, no obtindrà cap punt. Els personatges que no figurin en cap grup es consideraran errors.

En aquest exercici s'avalua l'objectiu terminal 13 referit al punt 4.1 dels continguts conceptuals.

Exercici 4 (2 punts)

Aquesta qüestió no ha de ser contestada exhaustivament, atès que l'examinand només disposa d'una hora i mitja per fer tot l'exercici. N'hi ha prou que respongui amb precisió les qüestions que se li ofereixen com a guia en l'enunciat de la pregunta. Es valorarà molt la correcció i l'adequació sintàctica.

El corrector valorarà negativament qualsevol resposta general que no s'adigui a la pregunta concreta, tot i que reflecteixi que l'estudiant té altres coneixements; és a dir, no és convenient que l'estudiant s'hagi après uns resums generals sobre els temes susceptibles de ser examinats i que els "aboqui", sigui quina sigui la pregunta que hom li faci.

El corrector distribuirà els punts de la manera que s'indica a continuació, de forma que, si apareixen els conceptes en negreta o similars, atorgarà la màxima puntuació. Si l'examinand afegeix informacions complementàries que s'adiguin a l'enunciat de la pregunta, el corrector les tindrà en compte per arrodonir la qualificació.

OPCIÓ A:

Comentari del text A:

- La idea principal del text és que **el pas del temps afecta tothom i comporta la degradació de la persona; per tant, cal aprofitar els moments de la joventut.** (0,5)
- Els poemes d'Horaci (concretament de moltes de les *Odes* i dels *Epodes*) **tracten temes relacionats precisament amb la idea que cal viure el moment present i no preocupar-se per l'esdevenidor.** Així, doncs, cal fruir dels petits plaers que ens forneix la natura (beure, menjar, estar amb els amics, etc.). En concret el tòpic que està més relacionat amb aquest text és el conegut com a ***carpe diem*** que significa precisament "aprofita el dia". (0,5)
- **A la mort.** (0,25)
- Qui parla podria ser **un home madur**, mentre que qui escolta (Dorian Gray) és un **jove d'uns 18 a 20 anys.** (0,25)
- Significa que **va en contra la joventut del protagonista** representada metafòricament pels **lliris i les roses, en la mesura que aquestes dues flors són molt belles però es marceixen de seguida.** (0,5)

En aquest exercici s'avaluen els objectius terminals 17, 18 i 29 referits als punts 4.4 i 5.2 dels continguts conceptuals i al punt 7 dels continguts procedimentals.

Comentari del text B:

- **Tit Livi.** El títol de l'obra és ***Ab urbe condita*** ("Des de la fundació de Roma") que vol ser una **història de Roma des dels seus orígens fins a l'època en què va viure l'autor.** (0,5)
- L'examinand pot haver anotat **qualsevol d'aquestes frases, que fan referència a la fundació de la ciutat:** "Des de la fundació de la ciutat", "haig de recular més de set-cents anys", "els esdeveniments anabs de la fundació o els que s'edevingueren en el moment just de la fundació". (0,25)
- La **historiografia.** Com a característiques principals caldrà haver assenyalat: a) l'afany **d'objectivitat**; 2) el fet que la història és considerada **com a "mestra de la vida"** ("el que cal imitar i el que cal rebutjar"); 3) que, per això, la historiografia romana **s'articula al voltant d'exemples concrets de comportament** tant en sentit positiu com en sentit negatiu (p. e.: Lucrecia / Tarpeia; Brutus / Tarquini el Superb; etc.) ("El més saludable i profitós... és que el lector conegui els múltiples exemples que estan dipositats en el record il.lustre"); etc. (0,5)
- Als **primers fets de la història de Roma, concretament als fets més llegendaris,** com ara la història d'Eneas, la de Ròmul i Rem, la dels primers reis, etc. (0,25)

En aquest exercici s'avaluen els objectius terminals 17 referit al punt 4.4 dels continguts conceptuals.

OPCIÓ B:

Comentari del text A:

- La idea principal del text és que **el pas del temps afecta tothom i comporta la degradació de la persona; per tant, cal aprofitar els moments de la joventut.** (0,5)
- Els poemes d'Horaci (concretament de moltes de les *Odes* i dels *Epodes*) **tracten temes relacionats precisament amb la idea que cal viure el moment present i no preocupar-se per l'esdevenidor.** Així, doncs, cal fruit dels petits plaers que ens forneix la natura (beure, menjar, estar amb els amics, etc.). En concret el tòpic que està més relacionat amb aquest text és el conegut com **a *carpe diem*** que significa precisament "aprofita el dia". (0,5)
- **A la mort.** (0,25)
- Qui parla podria ser **un home madur**, mentre que qui escolta (Dorian Gray) és un **jove d'uns 18 a 20 anys.** (0,25)
- Significa que **va en contra la joventut del protagonista** representada metafòricament pels **lliris i les roses, en la mesura que aquestes dues flors són molt belles però es marceixen de seguida.** (0,5)

En aquest exercici s'avaluen els objectius terminals 17, 18 i 29 referits als punts 4.4 i 5.2 dels continguts conceptuals i al punt 7 dels continguts procedimentals.

Comentari del text B:

- **L'autor defineix el concepte "clàssic" relacionant-lo amb aquells llibres que resten com a pòsit en l'esperit de la persona, tot i que en el moment de la seva lectura no se n'hagi tret tot el profit possible. La tesi de l'autor és que les lectures fetes de jove influeixen la persona anys després.** (0,5)
- L'examinand haurà **d'anotar algun títol o fragment** que hagi llegit i haurà de dir en què creu que la seva lectura **l'ha ajudat en la seva formació** (p. e.: la temàtica que li ha resultat novedosa, o bé l'enfocament del tema, o bé el punt de vista amb què està tractat el tema, etc.) Igualment haurà d'anotar **els valors que hi ha descobert.** (0,5)
- El concepte **clàssic també s'aplica bàsicament a l'art** (pintura, escultura, música, arquitectura, etc.) (0,25)
- El mot "clàssic" **s'aplica també amb sentit despectiu** a tota activitat o actitud humana que té regust de passat, de tradició en contraposició a "modern", "modernitat". P. e.: És clàssic en el vestir; té una manera molt clàssica de veure les coses, etc.

En aquest exercici s'avalua l'objectiu terminal 28 i 34 referits al punt 5.3 dels continguts conceptuals i al punt 2 dels continguts actitudinals.

La qualificació parcial es podrà fraccionar en quarts de punts, sempre que la qualificació final s'arrodoneixi, a l'alta o a la baixa, d'acord amb la impressió general que tingui el corrector sobre l'examen.